

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

29. An Pensionarii, & cæteri Beneficarii teneantur ad eleemosynas largiendas? Et quid de Præstimoniariis. Ex p. 5. t. 8. r. 29.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

docum. 7. numero secundo & tertio. Et ad summum peccare tantum venialiter dispensando sine causa per se loquendo, tradit petrus à sancto Ioseph in Idea Theolog. mor. libro primo, capite 11. resolut. tertio. Pontius de matrim. libro octavo, capite 14. numero quarto; Castus Palaus tomo primo, tract. tertio, disputat. 6. punct. 8. §. 1. numero quinto, Salas de legibus disputat. 20. sect. 5. numero 55. Valentia tomo 2. disputat. 7. quest. 5. punct. 9. Sanchez de Matrim. libro octavo, disputat. 18. numero septimo, Layman libro primo, tractat. 4. capite vigesimo secundo, numero decimo tertio, & alij Quod probabile putat Trullench in Decal. tomo primo, libro tertio, cap. 2. dub. 7. n. 18.

3. Secundo sequeretur obligationem talis præcepti largiendi superflua in vltus pios, si esset tantum de iure positivo, potuisse & posse contraria consuetudine auferri, quia consuetudo potest legitimè præscribere contra præcepta humana. Vnde Machadus vbi supra, docet in Hispania consuetudinem introduxisse contra ius posituum beneficiarios posse testari de fructibus in vltus non pios.

4. Verum non desunt Doctores prorsus contrariam sententiam tenentes, & idem nominatim impugnat Lessium Castus Palaus, tomo primo, tract. 6. disputat. 2. punct. 5. numero sexto, & Eminentissimus Cardinalis de Lugo de iust. tomo primo, disputat. 4. sect. 2. numero decimo sexto asserunt enim, non solum præcepto positivo, sed etiam naturali hanc oriri obligationem, & ex ipsomet statu, sunt enim Beneficiarij præcipue curam animarum habentes, patres pauperum, iuxta Trident. sess. 18. capite primo, Ratione cuius debent pietate & misericordia præluere, & aliis esse in exemplum. Ergo secluso præcepto positivo, ex ipsomet statu est illis obligatio dandi eleemofynam, amplius quam laici.

5. Tertio, quia bona beneficij non censentur data à fidelibus, nisi in sustentationem ministerium, & ad pauperum miseriam subleuandam, bonaque opera faciendam. Ergo qui in alios vltus infunderet, aduersus hanc intentionem peccaret: sicuti peccat collega, qui in aliquo collegio, & vniuersitate alitur eo fine, vt studeat, & postea Reipublicæ proficit, si otio vacet, & tempus terat, quia destdaudat grauitè intentionem fundatoris collegij, qui sustentationem ille suppeditat, vt studeat, non vt otiosus sit, & forte luxuriosus. Et etiam hanc sententiam præter Eminentissimum Cardinalem de Lugo & Palaum tenet Sanchez, vbi supra, quibus adde Coninch de Fide, Spe, & Charitate disputat. 27. dub. 11. conclus. 2. numero 192. & ante omnes Valquez Opuscul. de elemofyna, cap. 4. numero decimo septimo.

RESOL. XXVIII.

An Clerici id, quod detrahunt ex necessarijs ad decentiam status, viuentes parces teneantur pauperibus largiri sicut superflua?

Sed difficultas est quoad obligationem conferendi superfluum pauperibus, an idem sentiendum sit de quotidianis distributionibus, ac de ceteris beneficij fructibus? Et an idem dicendum sit de pensionibus?

Sed notatur Clericos de bonis patrimonialibus, & qua lucratur ratione ministerij, & pro Missis dicendis, administrandis Sacramentis, audiendis confessionibus, pro concionibus, & Officio Vicaria, & posse disponere sicut de bonis patrimonialibus ad libitum, & hoc etiam procedit quoad bona, qua Capellani recipiunt ex Capellania collatiua. Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 171.

Affirmatiue respondet ex veteribus Panormitanus in cap. cum omnes, num. 15. de testament.

& ex recentioribus Sarmiento lib. de redditibus par. 3. cap. 6. numero 1. & seq. vbi latissime probant hanc opinionem.

Sed tu contrarium tene cum Alcozer lib. de iudo. c. 38. Nauarro lib. de redditibus q. 1. n. 9. Molina de primog. lib. 2. cap. 10. n. 50. Auendaño respons. 19. num. 12. & alijs communiter.

2. Notandum est obiter primo contra Innocent. in cap. quia nos, de testam. Clericos de bonis quasi patrimonialibus quæ lucrantur ratione alicuius ministerij, vt pro Missis dicendis, pro administrandis Sacramentis, audiendis confessionibus, pro concionibus, pro officio alicuius vicariae temporalis, pro comitandis defunctis, officiis decantandis, &c. posse disponere sicut de bonis patrimonialibus ad libitum. Ita Auendaño & Alcozer vbi supra, quibus adde Sotum de iust. lib. 10. quest. 4. art. 3. conclus. 3. & Nauarro lib. 2. de liberi. Civit. cap. 4. qui etiam docent hoc procedere quoad bona quæ Capellani recipiunt ex Capellania collatiua, & ita tenet nouissime Sanchez in opusc. 10. lib. 2. c. 2. dub. 45. n. 6. optimè obseruans n. 7. sequenti, idem dicendum esse de stipendijs & elemofynis, quas Clerici accipiunt pro aliquo ministerio, ad quod ratione beneficij alias tenebantur, vt quod accipit Parochus pro administrandis Sacramentis suis subditis, beneficiarius pro annuatibus, & à fortiori contra Sarmiento. lib. de redditibus, p. c. 5. n. 8. dicendum est Praelatos & Clericos posse liberè disponere de stipendijs officiorum quæ à Principibus secularibus acceperunt.

3. Sed difficultas est quoad obligationem conferendi superfluum pauperibus, an idem sentiendum sit de quotidianis distributionibus ac de ceteris beneficij fructibus: & affirmatiue respondet Sarmiento vbi supra, n. 6. Nauarrus lib. de redditibus q. 1. n. 74. Verum probabiliter alij contrarium sentiunt, & ita tenet Auendaño respons. 19. n. 12. Syluester ver. Clericus 4. q. 4. Angelus eod. ver. 1. n. 3. & alij, quia putant distributiones dari propter diurnum laborem, vt illius stipendium; sed prima opinio est probabilior, vt asserit Sanchez vbi supra dub. 46. n. 4.

4. An idem dicendum sit de pensionibus? alij asserunt habentes has pensiones non titulo spirituali, sed seculari, immunes esse ab obligatione dandi superfluum pauperibus. Ita Corduba lib. 1. q. 18. ad 2. Couart. cap. cum in officijs, de testam. n. 6. Gigas tract. de pensionibus q. 52. Sed circa præsentem questionem vide Sanchez loco cit. dub. 47. n. 5. 6. & 7. At de obligatione Ecclesiasticorum dandi eleemofynam, infra iterum redibit sermo.

RESOL. XXIX.

An Pensionarij sicut, & ceteri beneficiarij teneantur ad eleemofynas largiendas?

Et quid de Praemoniarijs Ex part. 5. tract. 8. Resolut. 19.

§. 1. Prima opinio affirmat. Ita Sarmiento de reddit. parti. 3. cap. 5. num. 7. & Nauarro opuscul. de spolijs Cleric. §. 1. num. 6. & §. 7. num. 7. vbi pensionarios beneficiarijs æquiparant. Probatur hæc opinio, quia Pontifex concedit pensiones pro alimentis: ergo insinuat nolle, vt eas prodigat. Deinde obligatio elemofynæ est annexa redditibus beneficiorum: ergo ad quoscumque transeant, debent eum hoc onere transire, ex cap. literis de pignoribus, & cap. pastoralis, de decimis.

2. Secunda opinio negat. Ita Valquez opusc. de elemofyna, dub. vltim. num. 22. vbi sic ait. Quæres an pensionarius teneatur ad eleemofynam ex superfluo, sicut beneficiarij, in materia enim de redditibus

& in alio eius primæ not.

Sup. hoc in Ref. præterita, §. Qui etiam, & in to 6. tract. 7. Ref. §. Dico secundo, & ibi in tr. 4. Ref. §. 1. à lin. 5. & seq.

Sup. hoc in §. 1. not. præterite cursum in tribus eius primis lin. & in to. 6. tr. 7. Ref. §. 5. Probati potest.

Sup. hoc in Ref. seq.

Inf. in Ref. quæ hic est sup. 22.

N. A. E. n. i. a. i. v. v. i. i.

dicens esse verè pensionis dominos, Respondet quòd nunciam video Authorem obligantem pensionarios ex charitate adhuc, ad vberiores, vel alias elemofynas, quam alios seculares, licet enim bona sint Ecclesiastica, datur tamen in pensionem propter bonum Ecclesiasticum eo modo vt vidimus in alimentis, & status pensionarij non obligat eum, nisi sit aliàs beneficiarius ad elemofynas aliter, quam alios laicos; si verò sit beneficiarius ille, talis tenebitur ad prædicta ex beneficij superfluo, ratione cuius in eo est constitutus status; Ita ille.

3. Tertia opinio, cui ego tanquam probabiliori adhaereo, distinguit. Ita Molina de *Iustit. tom. 1. tract. 2. disp. 145. num. 5.* sic asserens. Nauarrus ex Bulla Pij V. rectè colligit pensionarios annumerandos esse cum beneficiariis ad effectum, vt quæ ultra suam competentem sustentationem ipsis de pensione superfluent, teneantur in vita expendere in operibus pijs, & vt post mortem computanda sint in spolijs Clericorum, id quod monito 90. multis confirmat quod intelligendum est de pensionarijs Ecclesiasticis, secus de laicis, quibus ob bonè merita, aut obsequia, pensio est concessa. Hæc Molina. Dicendum est igitur quòd si pensio est Ecclesiastica, tunc adest obligatio largiendi elemofynas; secus autem si sit laicalis: & ita hanc sententiam docet etiam Hurtadus de Mendoza in 2.2. *disp. 160. sect. 7. §. 117.* vnde ita ait. Clerici omnes tam prædicatorij quam pensionarij, tenentur erogare in elemofyna medietatem superflui ex congrua sustentatione, quia illud est verè Ecclesiasticum beneficium, est enim pars fructuum Ecclesiasticorum. Datur item titulo Ecclesiastico, non enim datur frequenter nisi Clericis, & cum onere recitandi Officium B. Virginis; si verò datur titulo laico, non est eadem ratio. Ita ille, qui citat pro hac sententia Azorium, cui etiam ego addo Castrum Palam *tom. 1. in 6. disp. 2. punct. 7. n. 2.* Sanchez in *opusc. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 47. num. 5. & 6.*

4. Notandum est tamen quòd si aliquis pensionarius sequi veller opinionem Vasquez, ego eum non damnarem de mortali, nam præter auctoritatem tanti viri, facit etiam pro dicta sententia Gigas de *personibus. §. 2. n. 2. & seq.* vide etiam Couarr. *cap. cum in officijs, de testam. num. 9.*

RESOL. XXX.

An Milites D. Iacobi, Catalanae, Alcantarae, & D. Ioannis, teneantur ad elemofynas, si beneficia possideant Ecclesiastica? Ex p. 4. tr. 8. Rel. 30.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Nauarrus de *restitut. quest. 2. mon. 38.* vbi probat hos milites habere obligationem impendendi operibus pijs totum residuum de congrua sustentatione, & ita etiam docet Mora, Ayala, & Sa apud Sanchez in *summa tom. 2. lib. 7. cap. 8. num. 29.*

2. Sed ipse ibi meritò contrariam tenet, quam nouissimè tuetur etiam Hurtadus de Mendoza in 2.2. *disp. 160. sect. 7. §. 119.* vbi censet hos milites non teneri ad expendendum residuum ex congrua sustentatione, nisi ex instituto suorum Ordinum, quod eos non obligat, nisi ad certas pensiones, vel ad Ordinis administrationem, seu gubernationem, vel ad sumptus militiae contra infideles. Ratio est, quia illæ commendæ dantur titulo laico: ergo non tenentur ad illas expendendas more Clericorum. Consequentia datur ab aduersarijs, & probatur à simili, tum, quia Cantor, cui propter musicam organorum, tibiarum, aut alia, datur stipendia Ecclesiasticarum facultatum, non tenetur ea expendere more Clericorum, etiam si

Clericus sit, vt ex ipso Nauarro ostendi. Secundo, quia Cathedralicus accipit interdum salaria ex tertijs partibus decimarum, quæ dispendere potest, vt velit, quia titulo laico dantur. Antecedens potest, vt velit, quia Commendæ dantur ad militiam, tenentur enim milites militare quoties id imperet Magister, vt verò tota Religio sit accincta ad arma capellenda videntur Magistri præcepto, sunt proposita illi præmia, quorum spe redduntur animi æquiores, & quibus obtentis accipiunt præmia militarium laborum. Non tenetur Musicus sua stipendia more clericali erogare, & tenebitur miles, cui incumbit obligatio ad effundendum sanguinem? Secundo, illa obligatio esset in laicum, milites enim non sunt tam scrupulosi, vt perpendant, quid super sit, quid ve satis sit, bona autem pars obligationis, imò tota nititur perfectioni status clericalis, & curæ pastoralis, quæ in milite non reperitur.

3. Nec valet dicere quòd Equites D. Ioannis videntur solemnè votum paupertatis, nam licet eorum votum in solemnitate sit votum perfectum; at non tam perfectum ex parte obiecti, quam votum Clerici Regularis, aut Monachi, videntur enim paupertatem iuxta suam regulam, quæ paucis in rebus eos obstringit, est enim laxa, quia est regula militum Nobilium, quos non expedit illaqueare minutis præceptis, sed nonnullis & laxioribus, quibus obseruetur virtus in militia, eamque ob causam illæ Commendæ sunt à Papa donatæ militibus. Ita Hurtadus loco citato. Vide etiam Azorium *tom. 1. lib. 13. cap. 4. quest. 6.* vbi asserit hos Equites non teneri ad opera pia, sed sufficere, si non in vsu prauos Commendas expendant. Vide etiam Villalob. in *summa tom. 1. tract. 22. diff. 5. num. 7.*

RESOL. XXXI.

An Priores, Abbates, & alij Clerici curam animarum non habentes teneantur inquirere pauperes, & ipsi elemofynas faciant de superfluis ex redditibus Ecclesiasticis? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Rel. 158.

§. 1. **A**libi satis firmam ad hoc teneri Episcopos, & beneficiarios; nunc quæro an alij Ecclesiastici qui curam animarum non habent, ad id etiam teneantur, & affirmatiuè respondet Auendatus in *restitut. quest. 19. n. 9.* Abulenl. Honcala & Gregor. Lopez quos citat Sanchez.

2. Sed ipse in *opusc. tom. 1. lib. 2. cap. 2. dub. 39. n. 4.* & 5. contrarium docet, sic enim asserit. Laici non tenentur ex officio, seu statu suo querere pauperes, sed fat est si occurrentibus subueniant: Clerici habentes redditus Ecclesiasticos superfluos, tenentur querere pauperes, tum quia ista bona superflua tenentur speciali vinculo pauperibus dare, & sic si non occurrant, tenentur illos querere; tum etiam, quia ratione status specialis cura pauperum ipsis incumbit. Sed nota hoc esse verum de solis Episcopis & beneficiatis curam animarum habentibus, hi enim ratione officij tenentur ad id: at cæteri Clerici cum pastores non sint, nec animarum curam habeant, non videntur ad id teneri. Ita Sanchez, qui citat Cordubam & doctos recentiores Magistros; sed de hac questione infra iterum redibit sermo.

RESOL. XXXII.

An Monasteria Religiosorum, quibus proventus redolant, teneantur de illis elemofynas facere? Et